

elevbegrebet fremover skal fastsættes med udgangspunkt i 40 uger.

Forenklingen af årselevberegningen på produktionskoler medfører endvidere, at gradueringsprocenten skal ændres i forhold til det kommunale bidrag for at opretholde det nuværende forhold mellem stigningen i antallet af årselever og forhøjelse af det kommunale bidrag. Ændringen af produktionsskoleloven er delvist af teknisk karakter og skal sikre, at der kan foretages en reel forenkling af årselevberegningen på området.

På gymnasie- og hf-området drejer forslagene til ændringer sig alene om at fastsætte hjemmel til, at de maksimale udgifter til bygninger og arealer kan fastsættes på de årlige finanslove.

Lovforslagets indhold

A. På de frie grundskolers område er den væsentligste forenkling afskaffelse af lærerlønfaktoren, der alt andet lige betyder, at skoler med et gennemsnitligt højt anciennitetsniveau i lærergruppen får større tilskud pr. årselev end skoler med et gennemsnitligt lavt anciennitetsniveau i lærergruppen. Herudover foreslås 2 dispensationsmuligheder afskaffet, idet der ikke længere er behov for dem. Det drejer sig om dispensation fra elevtalskravet og fra kravet om, at tilskud til nye skoler kun kan gives med virkning fra begyndelsen af et skoleår.

B. På de frie kostskolers område foreslås blandt andet følgende:

1) Fastsættelse af overgangsordninger om bygningstilskud.

Det er ministeriets opfattelse, at overgangsordningen for bygningstilskuddet ikke virker efter hensigten. Den eksisterende overgangsordning udløber i 2005, men som følge af aktivitetsudviklingen på folkehøjskoler og husholdnings- og håndarbejdsskoler tyder meget på, at et flertal af skolerne ikke vil få taxametertilskud i 2005, således som det oprindeligt var hensigten. Udviklingen viser tværtimod, at flere og flere skoler får fast tilskud. Overgangsordning udløber som nævnt i 2005, og det er derfor hensigtsmæssigt allerede nu at ændre på ordningen.

Bevillingen til bygningstilskud udmåles på baggrund af aktiviteten, og der er tale om et nulsumsspil, hvor skoler, der får taxametertilskud, betaler for de øvrige skolers høje, faste tilskud. Skoler, der ikke kan få fast tilskud, er henvist til et taxametertilskud, der udhules af den stigende anvendelse af de faste tilskud. Det faldende taxa-

metertilskud til bygninger medfører samtidig en reel begrænsning i den fri etableringsret, da nye skoler ikke kan få fast tilskud og derfor er henvist til taxametertilskud.

2) En regulering af tilskuddet i forhold til de fastsatte normer for antal faste lærere pr. årselev (skyggelærere).

Skyggelærerelementet i lærerlønfaktoren har den effekt, at skoler, der har flere lærere end et fastsat normtal, kompenseres for udgifterne hertil ved, at lærerlønfaktoren og derigennem driftstilskuddet forhøjes. Skoler, der har færre lærere end det fastsatte normtal, betaler for skoler, der har flere lærere, ved at driftstilskuddet nedsættes tilsvarende. Skyggelærerelementet har en lønudgiftsdrivende effekt, idet marginalomkostningerne ved den sidste lærer mindskes af skyggelærerelementet. Som det er tilfældet for bygningstaxameteret, er der tale om et nulsumsspil, hvor skoler med færre lærere end det fastsatte normtal betaler til skoler, der har flere lærere end det fastsatte normtal. Skyggelærerelementet betyder herved, at den enkelte skoles indflydelse på egne forhold mindskes, idet den enkelte skoles driftstilskud er afhængigt – ikke kun af skolens eget lærertal i forhold til normtallet – men også af de øvrige skolers lærertal i forhold til normtallet. Hensynet til skoler med aktivitetsudsving, der har problemer med at tilpasse lærerstaben til et ændret aktivitetsniveau, tages på bekostning af skoler, der formår at tilpasse lærerstaben til ændret aktivitet. Ordningen er endvidere administrativt besværlig og uigennemsigtig.

C. Herudover foreslås for begge skoleformer (frie grundskoler og frie kostskoler), at bestemmelser om særtilskud og beløbsgrænser for beregning af tilskud afskaffes eller forenkles, samt at beløbsgrænser - f. eks. mindste elevbetaling (frie kostskoler) - fastsættes på finansloven og ikke gennem ændringer i tilskudsbekendtgørelsen.

Lovforslaget vil medføre en ændret fordeling af tilskudsmidler til de frie grundskolers og de frie kostskolers område. Samlet set vil forslaget medføre omfordelinger mellem skolerne, der betyder, at der ikke vil være så stor forskel mellem dem. Skoler, der tidligere har haft meget gunstige vilkår som følge af overgangsordningen for bygningstilskuddet (frie kostskoler) og lærerlønfaktoren, herunder skyggelærerelementet, vil ved forenklingen i højere grad blive ligestillede med de øvrige skoler. Ligeledes vil de skoler, der har haft forringede vilkår som følge af overgangsord-